

Beter teksten leren schrijven in mbo 4: de effecten van voorbeelden

Probleemschets

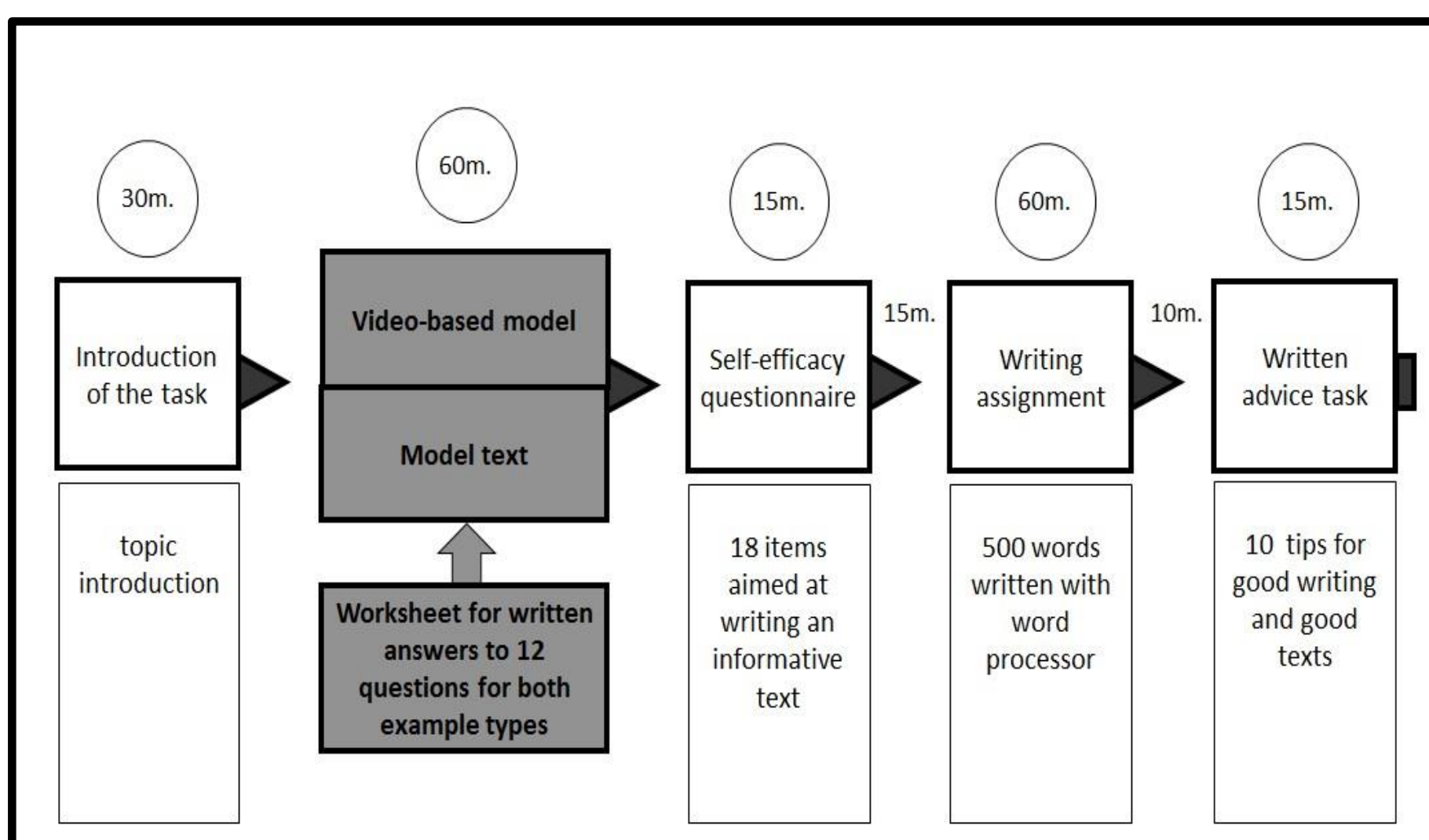
Noodzaak voor onderzoek

- Mbo 4-leerlingen moeten complexer en gedetailleerder schrijven dan andere mbo'ers, maar hebben hier veel moeite mee. (Gerritsen, Kuijpers, Scharren & Netten, 2015)
- Weinig bekend over effectief schrijfonderwijs voor deze specifieke doelgroep
- Curriculumbrede focus op schrijven in het mbo heeft geen vaste voet aan de grond gekregen (Elbers, 2013)
- Grootschalige one-size-fits-all interventie gefocust op aanleren van gunstige strategieën: geen effect (Gerritsen et al., 2015)

Schrijven vanuit het perspectief van de mbo'er

- Praktisch ingestelde leerder
- Beperkte motivatie voor schrijven
- Schrijfhistorie VO niet altijd optimaal
- Mbo heeft een typische leeromgeving met specifieke didactische tools, bijv. simulaties, observeren van experts
- Mbo-opleidingen zijn zeer divers, ook wat betreft oriëntatie op schrijven (symbolen)

Methode

- Repeated measures experiment.

	t1	t2	t3
groep I	R O0 X1 O1 X2 O2		
groep II	R O0 X2 O1 X1 O2		

O0 = voormeting; O1 = nameting; O2 = nameting; X1 = treatment A CM; X2 = treatment B MT; t = time

- 22 leerlingen mbo 4-opleiding Salonmanager
- Schrijven 3 teksten voor een ondernemingsplan op 3 dagen met enkele weken daartussen
- Krijgen 3 keer introductie van tekstonderwerp op 3 dagen met kennisquiz achteraf
- Dag 1: schrijven tekst zonder zelfstudie-instructie
- Dag 2 en 3: zelfstandig bestuderen videofragmenten van de uitvoering van de schrijftaak door een peer-model of van een voorbeeldtekst in het genre
- De effecten op tekstkwaliteit zijn gemeten met een globaal beoordelingsmodel voor schrijfvaardigheid (Ekens & Meestringa, 2013)
- De effecten op self-efficacy zijn gemeten met een vragenlijst (Braaksma, Rijlaarsdam & Van den Bergh, 2018)

Theoretisch Kader

Uitgangspunten interventie

- Gebruikmaken van vormen van schrijfinstructie met gunstige effecten in andere context
- Moet concrete ondersteuning bieden en bijdragen aan motivatie
- Gericht op een specifieke mbo-opleiding:
 - maatwerk versus one-size-fits-all
 - starten beroepsgerichte schrijftaak mbo 4
 - aansluiten bij typische kenmerken mbo en signature pedagogy opleiding (observatie, modeling, immersie, gebruik concrete voorbeelden)

Onderzoek naar twee vormen van leren van voorbeelden

1. Video-based Cognitive Modeling

- Leren verloopt via observatie van een hardop denkend model op video
- Gunstige effecten op de kwaliteit van teksten is aangetoond bij verschillende schrijftaken en onderwijstypen (bijv. Braaksma, 2002; Raedts, Daems, Van Waes & Rijlaarsdam, 2009)
- Gunstige effecten op self-efficacy zijn o.a. gevonden door Zimmerman & Kitsantas (2002)

2. Model texts

- Leren verloopt via observatie van een bewerkte voorbeeldtekst en analyse van tekstkenmerken
- Brede evidentie voor de effectiviteit van leren van modelteksten is minder duidelijk
- Schrijfinstructie met modellen heeft lange gebruikshistorie (Braaksma & Janssen, 2015)
- Charney en Carlson (1995) en Overmaat (1996): positieve effecten op tekstkwaliteit

Actieve verwerking van voorbeelden

- Bestudering en actieve verwerking is cruciaal (Van Gog & Rummel, 2010)
- Werkbladen: beantwoorden vragen lokt mentale activiteiten uit (Braaksma, 2002)

Peer models

- Observeren peer model kan leiden tot een hogere succesverwachting (Bandura, 1986)
- Coping is belangrijk: het onder de knie krijgen van taak na fouten (Schunk, Hanson & Cox, 1987; Zimmerman & Kitsantas, 2002)
- Geldt voor zowel videomodel als model text

Resultaten

Uitkomstvariabelen

- Tekstkwaliteit (Expertgroep doorlopende leerlijnen taal en rekenen, 2009; Ekens & Meestringa, 2013)
- Self-efficacy (succesverwachting): beïnvloed tekstkwaliteit via motivatie (Boscolo & Hidi, 2007; Zimmerman & Kitsantas, 2007)

Conclusies

- Tekstkwaliteit: na beide zelfstudie-instructievormen hoger dan na instructie zonder zelfstudie
- Alleen bij model texts een significant verschil
- Self-efficacy: na beide significant hoger dan na instructie zonder zelfstudie

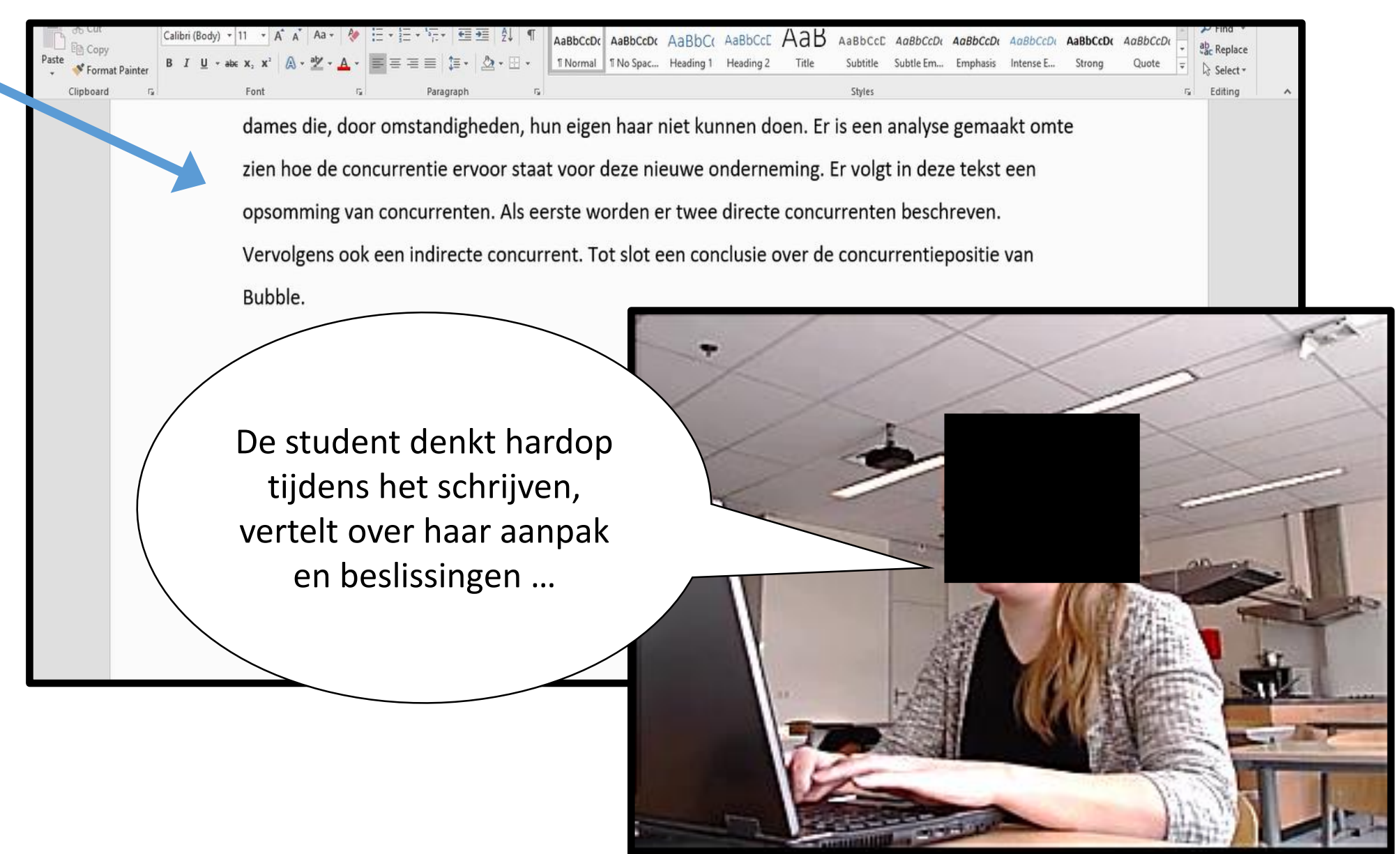
Centrale vraag

Wat is het effect van het toepassen van zelfstudie via cognitive modeling of via model texts bij het opstellen van een ondernemingsplan in mbo 4 op de tekstkwaliteit en de self-efficacy van mbo 4-leerlingen?

Leren van voorbeelden: product en proces

Video-based cognitive modeling

Model texts

Discussie

- Video's aantrekkelijker maken door leerlingen mee te laten ontwerpen (Kijken in de camera? Korte pauzes met tips, herhalen strategie?)
- Vakgerichte schrijfinstructie met tekstvoorbeelden lijkt interessant; transfer? (Van Drie, Braaksma & Van Boxtel, 2014)
- Tekstgenres in kaart brengen en databank met goede teksten van leerlingen aanleggen
- Eye-tracking, text comparison en text analysis software lijken interessant (Geisler, 2016)
- Vervolg: oefening-feedback erbij (motivatie?)
- Oriëntatie op schrijven varieert in mbo-opleidingen:

(Lucas, Claxton & Spencer, 2012)

